

De doop van Johannes de Doper op de grens van oud en nieuw

19 maart 2017

De christelijke doop is de doop in de naam van Jezus Christus (Handelingen 10,48) of in de naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest (Matteüs 28,18-20). De doop van Johannes de Doper was geen christelijke doop. Toch lijken die twee dopen op elkaar.

Doop als teken van reiniging

Johannes riep mensen op zich door hem te laten dopen als teken van hun bekering. En zo ook als teken van hun voorbereiding op de komst van de Heer. Zijn doop had alles te maken met de vergeving van de zonden (Matteüs 3,6).

Water/doop en jezelf reinigen voor God horen in de Bijbel vaker bij elkaar. Op allerlei momenten als mensen Hem wilden ontmoeten, gaf God hun de opdracht zichzelf te reinigen (vgl. Exodus 19 en 30). Bij Johannes de Doper is er een combinatie van 'water', 'vergeving' en het spoedig aanbreken van de door God beloofde nieuwe tijd. Die combinatie verwijst naar Gods belofte van het nieuwe verbond: vgl. Ezechiël 36,22-28 en Jeremia 31,31-34.

Proselietendoop

In de tijd van het Nieuwe Testament werden ook zogenaamde proselieten gedoopt. Dat waren heidenen (niet-Joden) die bij het Joodse volk en vooral bij de God van het Joodse volk wilden horen. Dan werden de mannen van zo'n gezin/familie besneden en vervolgens namen alle gezinsleden een *reinigingsbad*. Daarmee namen ze afscheid van hun oude leven.

Ook hier horen doop en reiniging samen.

Waarom Johannes doopte

Johannes ging dopen, omdat God hem daarvoor de opdracht gaf (vgl. Marcus 11,30-33). De doop hoorde bij Johannes' verkondiging. Samen waren zijn verkondiging en zijn doop een belofte. Een belofte van God van de nieuwe tijd

Matteüs 3,11

Ik doop jullie met water ten teken van jullie nieuwe leven, maar na mij komt iemand die meer vermag dan ik; ik ben zelfs niet goed genoeg om zijn sandalen voor Hem te dragen. Hij zal jullie dopen met de heilige Geest en met vuur...

Handelingen 19,5-6

Daarop zei Paulus: 'Johannes doopte de mensen om hen een nieuw leven te laten beginnen en zei tegen hen dat ze moesten geloven in degene die na hem kwam, in Jezus'. Toen ze dat gehoord hadden, lieten ze zich dopen in de naam van de Heer Jezus, en toen Paulus hun de handen had opgelegd daalde de heilige Geest op hen neer, zodat ze in klanktaal gingen spreken en profeteerden.

Lees de Bijbel: Exodus 19,10 en 14; Exodus 30,17-21; Exodus 40,12; Leviticus 11,24-28; Ezechiël 36,22-27; Zacharia 13,1; Matteüs 3,1-17//Marcus 1,4-11//Lucas 3,1-22//Johannes 1,6-7 en 19-34; Matteüs 21,25; Marcus 11,30-33; Lucas 7,26-30; Handelingen 1,5; Handelingen 11,16; Handelingen 13,23-25; Handelingen 18,24-28; Handelingen 19,1-7.

Leestip: artikel van dr. J.P. Versteeg, *De doop in het Nieuwe Testament*, in: prof. dr. W. van 't Spijker e.a. (red.), *Rondom de doopvont*, 9-133. Dit artikel is te downloaden via www.cgkleiden.nl -> actueel -> hand-outs en bijbelroosters

die op beginnen stond, over de noodzaak van bekering en over de vergeving die God bij zich zou laten vinden. *Johannes' doop gaat dus om reiniging.*

Tegelijk is zijn doop een verwijzing naar iets dat nog moest komen. Johannes hoorde nog bij het Oude Testament, al stond hij het dichtst bij het Nieuwe (vgl. Matteüs 11,7-11). De doop van Johannes lijkt zo sterk op de rituele wassingen in het Oude Testament. Maar Johannes' doop staat ook bol van verwachting voor het geweldige wat God had beloofd, wat nog niet gebeurd was **maar nu wel op het punt stond te gebeuren!**

Er was veel behoefte aan deze doop!

Waarom Jezus zich liet dopen

Johannes verwees steeds naar Sterkere die na hem zou komen. Hij bedoelde Jezus. Maar Jezus laat zich door Johannes dopen. Waarom? Jezus heeft die reiniging zelf niet nodig. Maar Hij wil voor 100% betrokken zijn bij deze doop die dus gaat om bekering van mensen tot God en Gods vergeving van hun zonden. *Dat Jezus daar helemaal bij betrokken zou zijn, dat was Gods will!*

Jezus kwam om te dopen met de Heilige Geest. Maar om dat te kunnen doen, moest Hij 'onze zonden voor zijn rekening nemen'. Dat is wat Hij hier bij zijn doop laat zien. Jezus gaat helemaal op in deze

oudtestamentische doop, omdat Hij zich letterlijk helemaal zal geven voor de reiniging van zonden.

De christelijke doop is meer dan de doop van Johannes de Doper

In Handelingen 19 wordt duidelijk dat de doop van Johannes beslist niet hetzelfde is als de christelijke doop. De gelovigen in Efeze ontvangen de Heilige Geest (*hét geschenk van de nieuwe tijd, van het nieuwe verbond*) pas als ze gedoopt zijn in de naam van de Heer Jezus.

Wel ging het ook in de doop van Johannes om reiniging en Gods vergeving. Maar 'alleen nog maar' als een belofte, een verlangen, een gebed. In de christelijke doop gaat *om wat gebeurd is!* Jezus Christus heeft zijn leven geofferd tot verzoening van de zonden. Gods vergeving is er gekomen en de Heilige Geest geeft een nieuw hart aan wie in Jezus gelooft. *Het is er nu van gekomen.* En Gods vergeving en de Heilige Geest worden geschonken aan ieder die zich *nu* in geloof aan Jezus toevertrouwt.

Christelijke Gereformeerde Kerk
Aerent Bruunstraat 1, Leiden

voorganger: ds. Rob van der Toorn
tel. 071 - 2000 120 / 06 - 30 42 36 20
e-mail: predikant@cgkleiden.nl

archief van hand-outs: www.cgkleiden.nl